

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Posta Attila ügyvéd által képviselt **I.r., II.r, III.r., IV. r. felpereseknek** dr. Karsay Zsófia ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **5.287.311.-Ft kártérítés megfizetése** iránt indított perében, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. február 26. napján kelt 6.P.20.472/2005/80. számú ítéletével szemben, az alperes által 81. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben az alábbiak szerint változtatja meg:

az alperes által az I. r. felperesnek megfizetendő 563.046.-(Ötszázhatvanháromezer-negyvenhat) forintot 425.672.-(Négyszázhuszonötezer-hatszázhetvenkettő) forintra leszállítja.

Az alperest az I. r. felperesnek 70.000.-(Hetvenezer) forint és az ezen összeg után járó kamatok megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi, és e körben az I. r. felperes keresetét elutasítja.

Az alperes által 2009. március 3. napjától kezdődően minden hónap 5. napjáig fizetendő 9.878.-(Kilencezer-nyolcszázhetvennyolc) forintot 6.833.-(Hatezer-nyolcszázharminchárom) forintra szállítja le.

Az alperes által az állam javára fizetendő kereseti illetéket 45.400.-(Negyvenötezer-négyszáz) forintra, az állam terhén maradó feljegyzett illetéket 181.800.-(Egyszáznyolcvanegyezer-nyolcszáz) forintra leszállítja, az állam által viselendő feljegyzett perköltség összegét pedig 156.379.-(Egyszázötvenhatezer-háromszázhetvenkilenc) forintra felemeli.

Az alperest az állam javára 26.000.-(Huszonhatezer) forint perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést, valamint az I. r. felperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

Kötelezi az I. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 164.625.-(Egyszázhatvannégyezer-hatszázhuszonöt) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelezi a II., III. és IV. r. felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül az alperesnek fejenként 30.000.-(Harmincezer) forint elsőfokú perköltséget, az államnak pedig az illetékügyben eljáró hatóság felhívására fejenként 30.000.-(Harmincezer) forint feljegyzett kereseti illetéket.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni az I. r. felperesnek 15.000.-(Tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelesek a II., III. és IV. r. felperesek 15 napon belül megfizetni az alperesnek fejenként 3.000.-(Háromezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet tábla megállapítja, hogy az alperes jogosult visszaigényelni 46.800.-(Negyvenhatezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket, erről az illetékügyben eljáró hatóságot az ítéletnek az elsőfokú bíróság általi megküldésével értesíti.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 563.046.-Ft-ot és ennek 2006. július 3-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, további 70.000.-Ft-ot és ennek 2004. március 1-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát, valamint 300.000.-Ft-nak 2004. február 6-tól 2005. július 6-ig járó késedelmi kamatát.

Kötelezte az alperest, hogy 2009. március 3-tól kezdődően minden hónap 5. napjáig fizessen meg az I. r. felperesnek havonta 9.878.-Ft-ot, valamint 15 napon belül 700.000.-Ft-ot, és ennek 2004. február 3-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek kereseti kérelmét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 53.300.-Ft illetéket, továbbá leletezés terhe mellett 26.000.-Ft perköltséget, az I. r. felperesnek pedig 15 napon belül 53.000.-Ft perköltséget. Megállapította, hogy 263.950.-Ft feljegyzett illetéket és 130.379.-Ft feljegyzett perköltséget az állam visel. Kimondta, hogy ezt meghaladóan a felek maguk viselik a perköltségeiket.

Határozata indokolásában a bíróság megállapította, hogy néhai "A" 2004. február 3-án halálos közúti balesetet szenvedett. A Győri Városi Bíróság B.579/2004/4. számú, 2004. október 11-én jogerőre emelkedett ítéletével az alperes bűnösségét egy rendbeli halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében állapította meg.

Az ítéleti tényállás szerint a néhai az I. r. felperes gyermeke, a II-III-IV. r. felperesek testvére volt. Az I. r. felperesnek a baleset után hét élő, nagykorú gyermeke maradt. A balesetet megelőzően az I. r. felperes a néhaival közös háztartásban élt. Négy szarvasmarhát, hat növendék marhát, egy anyadisznót, tíz kocát és baromfit tartottak. A házhoz tartozó 150 négyszögöles területet részben takarmánytárolásra használták, részben - 50 négyszögöl erejéig - konyhakertként művelték. Az állatokat a néhai látta el, a konyhakertet az I. r.

felperes művelte. A néhai besegített a háztartási munkában, de az ezzel kapcsolatos teendőket jellemezően az I. r. felperes végezte. Az I. r. felperes 13.766 liter tejkvótával rendelkezett. A tejet a helyi csarnokban, a kvótán felüli mennyiséget pedig bejelentés nélkül, háznál értékesítették.

Az I. r. felperes és az elhunyt gyermeke tulajdonostársai voltak a **helység 1-i ...1 hrsz.-ú és a ...2. hrsz.-ú ingatlanoknak**, továbbá a néhai kizárólagos tulajdonát képezte a **helység 1-i ...3 és ...4 hrsz.-ú ingatlan**. Utóbbit többszörös útszolgalmi jog terheli.

A bíróság megállapítása szerint a baleset időpontjában az I. r. felperes havi 41.472.-Ft nyugdíjjal rendelkezett. A néhaival közösen folytatott gazdálkodásból a tejértékesítéssel együtt a bevétel 61.227.-Ft volt, tehát együttesen 102.699.-Ft havi jövedelemmel rendelkeztek.

Az I. r. felperes testi megbetegedései nem állnak ok-okozati összefüggésben a perbeli balesettel, az annak kapcsán kialakult traumával. Jelenlegi pszichés állapotában, a depressziós hangulat időbeli elhúzódásában azonban szerepet játszik a szervi sorsszerű, agybántalomban megnyilvánuló, krónikus megbetegedése mellett a baleset miatti trauma is.

Az I. r. felperes a balesetet követően önállóan nem tudta ellátni az állatállományt, így azokat értékesítette, mindösszesen 634.689.-Ft-ért.

A néhai temetésével kapcsolatban 300.000.-Ft költsége merült fel az I. r. felperesnek, ezt az összeget az alperes a per során 2005. július 7-én megtérítette.

A bíróság ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az alperes a kártérítési kötelezettségének jogalapját - Ptk.339. § (1) bekezdés - nem vitatta. Kiemelte, hogy a Csjt. 61. § (1) bekezdése a rokonok tartási kötelezettségét szabályozza. Az I. r. felperes azonban nem tartási igényt érvényesített a perben, hanem saját kieső jövedelmére hivatkozott, amelyet korábban a néhaival közösen ért el. Ennek megfelelően a Csjt.61. § (1) és (2) bekezdésének nincs relevanciája a perben.

A bíróság a felperesek előadása, valamint a meghallgatott tanúk vallomása alapján látta megállapíthatónak, hogy az I. r. felperes és a néhai a mezőgazdasági tevékenységükből származó jövedelemmel és az I. r. felperes nyugdíjával közösen gazdálkodtak. A kiesett jövedelemmel kapcsolatosan a bíróság a mezőgazdasági szakértő kiegészített szakvéleményére alapította ítéletét. Utalt arra, hogy az alperesi észrevételek nyomán kiegészített szakvéleményt a felek elfogadták. A szakvélemény a bíróság megítélése szerint is aggálytalan, ez alapján pedig megállapítható, hogy a mezőgazdasági tevékenységből a néhai és az I. r. felperes havi 61.227.-Ft nettó bevételre tett szert. Az I. r. felperes 41.472.-Ft-os nyugdíjával együtt ez mindösszesen 102.699.-Ft-os havi jövedelem, melynek az I. r. felperesre jutó része 51.350.-Ft, vagyis a néhai halálát követően az I. r. felperes kiesett jövedelme 9.878.-Ft. Erre figyelemmel 2009. március 3. napjától ilyen összegű havi járadék megfizetésére kötelezte a Ptk.355. § (3) bekezdése alapján az alperest, a lejárt járadék összegét 2004. február 3-tól 2009. februárig bezárólag 563.046.-Ft-ban határozta meg. Ennek és a Ptk.301. § (1) bekezdése szerint meghatározott - középárányos kezdő időponttól járó - kamatainak a megfizetésére kötelezte az alperest.

A bíróság a szakértői vélemény alapján megállapította, hogy 70.000.-Ft kára származott az I. r. felperesnek az állatok idő előtti értékesítéséből. Ennek megfizetésére a Ptk.339. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest.

A közjegyzői és temetési költségek kamatainak megfizetésére irányuló rendelkezést a bíróság a Ptk.301. § (1) bekezdésére alapította.

A bíróság a megnövekedett gyógyszerköltségre irányuló felperesi tényállításokat nem látta bizonyítottnak, az ezzel kapcsolatos I. r. felperesi keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett orvosszakértői vélemény értékelésével állapította meg, hogy a felperesnél korábban mellékdinóizisként megállapított generalizált szorongás a gyermeke halála után felerősödött ugyan, de az I. r. felperes állapotában megfelelő pszichés kezelés mellett javulás lenne elérhető. Az I. r. felperesnek a kárenyhítési kötelezettség körében a Ptk.340. § (1) bekezdése alapján igénybe kellene vennie a szükséges ellátást, ennek elmulasztása az ő terhére értékelendő. Ezen körülményekre tekintettel - a baleset bekövetkeztekori értékviszonyok figyelembevételével - 700.000.-Ft erejéig ítélte alaposnak az I. r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét.

A bíróság a II.,III. és IV. r. felperesek nem vagyoni kártérítés iránti keresetét bizonyítatlanságára figyelemmel elutasította.

Az alperes fellebbezésében a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását, az I. r. felperes keresetének elutasítását, a II., III. és IV. r. felperesek elsőfokú, továbbá az I. r. felperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

A II-IV. r. felperesek tekintetében kiemelte, hogy a bíróság ítéletében a keresetüket elutasította, de elmulasztotta őket a perköltség megfizetésére kötelezni.

Az I. r. felperes javára történő marasztalás tekintetében kiemelte, hogy az állatállomány nem az I. r. felperes, hanem az örökhagyó tulajdona volt, a háztáji gazdaság lényegében csődben volt, a haláleset idején meglévő állatállomány fenntartását egy ember napi egy-két órával el tudta volna látni és a felperesi állítás szerint a tartásukhoz szükséges takarmány is rendelkezésre állt.

Erre figyelemmel kiesett jövedelem nem keletkezett, az állatállomány nem kedvező időpontban történő eladása pedig indokolatlan, az ésszerű gazdálkodással ellentétes lépés volt.

Csornán a tejfelvásárlás megszűnt, 2004-től nem működik a csarnok, a tej eladásának lehetősége bizonytalan, emiatt került sor a gazdaság felszámolására.

Az alperes álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az I. r. felperes földjeiből származó tényleges bevétel. Az ingatlanok területe nem jelentős, az állatok tartásához szükséges takarmányt sem képes megteremni. A földek művelése veszteséges. A bérbeadás sokkal kifizetődőbb, mert biztos bevételt jelent. Kiesett jövedelemről tehát nem lehet szó, a felperes bérbeadás útján hasznosítja az ingatlanokat.

A fellebbezés kiemelte, hogy az örökhagyó semmilyen jövedelemmel nem rendelkezett, munkaviszonya nem volt. A bíróság téves álláspontot foglalt el akkor, mikor a felperes és a néhai tekintetében azonos összegben osztotta meg a teljes jövedelmet. Az I. r. felperes idős koránál fogva kevesebb pénzráfordításból él, tehát havi jövedelemkiesést a javára nem lehet megállapítani. A néhai ugyanis legalább az állattartásból befolyt jövedelmet elfogyasztotta.

Az alperes az állatokkal kapcsolatos kárigény tekintetében arra hivatkozott, hogy az állatállomány az örökhagyó tulajdona volt, azokkal az örökhagyó dolgozott, az I.r. felperesnek tehát kára nem származott, mert ő örökölte az állatokat, és azokat el is adta.

A nem vagyoni kár tekintetében kiemelte, hogy az I. r. felperes évekkal korábban már súlyos beteg és általában is depressziós volt. A halállal kapcsolatosan csupán csak a szokásos gyászreakció tapasztalható, ez pedig nem alkalmas a nem vagyoni kártérítés iránti követelés megalapozására. A felperes orvosi segítséget nem vett igénybe, ugyanazokat a gyógyszereket szedte, mint korábban és a baleset óta kórházban sem volt. A szakértői vélemény csak feltételezést tartalmaz a tekintetben, hogy pszichiátriai, illetőleg pszichés kezelésre szorult volna.

A fellebbezés szerint amennyiben a nem vagyoni kártérítés iránti követelés jogalapja fennállna, a megállapított összeg jelentősen eltúlzott. Az I. r. felperes nem az egyetlen támaszát vesztette el, hiszen hét élő gyermeke van. Megvan a háza, eladta az örökölt állatállományt, megörökölte a földeket is.

Az alperes a fellebbezési eljárás során hangsúlyozta, hogy magatartása és a kiesett jövedelem, illetve az állatok eladásából eredő vételár különbözet között nincsen okozati összefüggés.

Az alperes a temetési költséget már korábban is megfizette volna, az I. r. felperes oldaláról jogosulti késedelem valósult meg, így az ezzel kapcsolatos kamatkövetelés nem megalapozott.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseinek helybenhagyására irányult. Hangsúlyozták, hogy a néhai és az I. r. felperes között tényszerűen megállapítható az együttműködés, ebből a közös tevékenységből közös bevételük származott, amelyet közösen éltek fel, amelyből közösen gazdálkodtak. A fiú halála folytán olyan hátrányos változás következett be, amely lehetetlenné tette az I. r. felperes számára az előbbiektől szerinti gazdálkodást és jövedelemszerzést. Ezen alapul az I. r. felperes kiesett jövedelem iránti igénye.

Az állatok idő előtti eladására a néhai halála miatt volt szükség, a temetési költség korábbi megfizetését az alperes nem ajánlotta fel. Az I. r. felperes egyedül él, elvesztette a fiát, aki támasza volt, és a jövőben is támasza lett volna.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

Az ítélet tábla a Pp.253. § (3) bekezdésére figyelemmel - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között - az alábbiak szerint vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az alperes fellebbezésében egyebek mellett azon okból is vitatta az I. r. felperes kiesett jövedelemre alapított igényét, hogy a mezőgazdasági termőterületek haszonbérbe adása útján az I. r. felperes jövedelemre tesz szert. Az elsőfokú bíróság a 69. számú végzésével elrendelt szakértői bizonyítás keretében egyebek mellett a haszonbérlet útján hasznosított ingatlanokból származó jövedelem meghatározását is a szakértő feladatául adta, a szakértő azonban a 70. számú szakértői véleményében ezen kérdésre nem adott választ, így e tekintetben a másodfokú eljárásban szükségessé vált a szakértői vélemény kiegészítése. A kiegészített szakvélemény alapján az ítélet tábla megállapította, hogy az I. r. felperes a **...3.** és a **...5** hrsz.-ú ingatlanok haszonbérbe adásából együttesen 2005-ben 22.197.-, 2006-ban 26.686.-, 2007-ben 46.461.-, 2008-ban 42.030.-, 2009-ben 32.012.-, 2010-ben pedig 41.058.-

Ft jövedelemre tett szert, és ezen adatokkal az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást kiegészítette.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által a per adatok okszerű mérlegelésével megállapított tényállás a fenti kiegészítéssel teljes, az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetés pedig túlnyomórészt megalapozott.

Az elmaradt jövedelem címén érvényesített követelés tekintetében az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletével egyezően kiemeli, hogy az I. r. felperes nem tartási igényt, nem a Ptk.358. § (1) bekezdése szerinti tartást pótló járadékot érvényesített a perben. A nem vitatott per adatok szerint az I. r. felperes és az örök hagyó, mint közeli hozzátartozók közös háztartásban éltek, és egymást kölcsönösen segítve közös gazdálkodást folytattak. Az I. r. felperes elsősorban a háztartási és ház körüli teendőkben vette ki a részét, míg az örök hagyó az egyéb mezőgazdasági tevékenységet végezte. A kölcsönös együttműködésükre alapítva elért jövedelmüket, csakúgy mint a felperes nyugdíját közösen, a közös szükségleteik kielégítésére használták fel. A perben tehát azt kellett vizsgálni, hogy az egy háztartásban élő közösen gazdálkodó közeli hozzátartozók közösnek minősülő jövedelmének az I. r. felperesre eső összegéhez képest hogyan változott meg a haláleset folytán az I. r. felperes jövedelmének összege. Amennyiben a balesetet követően elért jövedelme nem éri el az azt megelőzően közösen elért jövedelem ráeső összegét, úgy a Ptk.355. § (4) bekezdése szerinti elmaradt jövedelemre az I. r. felperes alappal tart igényt a Ptk.339. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság az együttélő hozzátartozók baleset előtti jövedelmének meghatározása tekintetében a felperesi nyilatkozatok, a tanúvallomások, valamint a beszerzett szakértői vélemény Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelése útján állapította meg, hogy az I. r. felperes és a néhai által elért összes jövedelem havi 102.699.-Ft volt (41.472.-Ft I. r. felperesi nyugdíj és 61.227.-Ft mezőgazdasági jövedelem). E jövedelemnek tehát a felperesre jutó része 51.350.-Ft.

A mezőgazdasági tevékenység jövedelme tekintetében az alperes által hivatkozottakkal szemben az ítélet tábla kiemeli, hogy a szakvélemény csupán az állattartásból eredően állapít meg mezőgazdasági jövedelmet, és (éppen az alperes által hivatkozott szempontokra figyelemmel) csak az ennek körében megkívánt takarmányszükséglet részbeni kielégítésére alkalmas tevékenységként, nem pedig önálló jövedelemszerző tevékenységként veszi figyelembe a mezőgazdasági növénytermesztést. A szakvéleménynek a részletesen ismertetett szakmai módszereken alapuló megállapításai aggálytalanok, alappal nem kifogásolhatóak.

Az alperes lényegében a káronszerzés tilalmára figyelemmel hivatkozott arra, hogy az I.r.felperes a sajnálatos haláleset folytán bizonyos többletjövedelemhez is hozzájutott. Ennek körében az ítélet tábla az alábbiakra mutat rá. A tejkvóta a nem vitatott ítéleti tényállás szerint az I.r. felperes tulajdonát képezte, ahhoz, illetőleg az értékesítéséből befolyt ellenértékhez tehát nem a haláleset folytán jutott hozzá. A káronszerzés tilalma ugyan abban áll, hogy a kárösszegből le kell vonni a károkozó magatartás következtében előálló vagyoni előnyöket, azonban ezen általános jogelv mellett sincs mód a baleseti halál esetén az örököstől megvonni a kártérítést, vagy annak megfelelő részét azon a címen, hogy őt a károkozó tette örökössé. Az I. r. felperes kártérítési követelésével szemben tehát ebben a körben az örökölt hagyaték értékére az alperes nem hivatkozhat. Ugyanakkor az I. r. felperes, mint örökös

annyiban, amennyiben a megörökölt ingatlanokból jövedelmet húzhat, nem igényelhet kártérítést. Ebben a körben tehát alapos az alperesnek a mezőgazdasági ingatlanok 2005. április 1-jétől való haszonbérbeadása folytán befolyó jövedelmek figyelembevételére és megfelelő elszámolására irányuló fellebbezési kérelme. Az elsőfokú ítélet által a 2004. február 3-tól 2009. március 2-ig terjedő időre megállapított 563.046.-Ft kiesett jövedelem összege tehát csökkentendő az ugyanezen idő alatt, a haszonbérbeadás folytán elért 137.374.-Ft-tal, a 2009. március 3-tól fizetendő havi járadék összege (9.878.-Ft) pedig ugyancsak csökkentendő a haszonbérleti díj egy hónapra vetített értékével. Ez utóbbi tekintetében az ítélet tábla a 2009. március 3-át követően elért jövedelem (a 2009 és 2010-ben elért összesen 73.070.-Ft) havi átlagát, 3.045.-Ft-ot vett figyelembe és a havi járadék összegét 6.833.-Ft-ban határozta meg.

Az ítélet tábla az alábbiakra figyelemmel megalapozottnak ítélte az állat értékesítésből származó kár körében az alperest 70.000.-Ft és kamatai megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezéssel szemben benyújtott fellebbezési kérelmet is. A nem vitatott tényállás szerint (az I. r. felperes keresetében maga is ezt állította) a tehenek az örökhagyó tulajdonát képezték. Azokat az I. r. felperes megörökölte, azaz az I. r. felperes vagyona a tehenek értékével emelkedett. Amennyiben az I. r. felperes az állatállományt továbbtartotta volna, az további költségekkel (takarmány és gondozás költségei) járt volna, ez késztette az I. r. felperest az állatok értékesítésére. Az alperes annak következményeiért nem tehető felelőssé, hogy az I. r. felperes a koránál, az egészségi állapotánál fogva nem tudta továbbtartani, ellátni a teheneket. Az I. r. felperesnek döntenie kellett, hogy a továbbtartás költségeinek felvállalása mellett a későbbiek során kívánja-e majd azokat értékesíteni, avagy ennek kockázatát nem vállalva, a mielőbbi értékesítést választja. Az ezen szempontok, valamint az egyéb piaci tényezők (kereslet-kínálat) által együttesen meghatározott piaci pozíciója folytán az áralku során kialakult vételár összege és a baleset (az örökhagyó halála) között közvetlen okozati összefüggés nem áll fenn. Az I. r. felperes erre alapított keresete tehát nem megalapozott.

A Ptk.360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. A temetési költség iránti - az alperes által sem vitatott - kereseti igény tehát a költségek I.r.felperes általi kiegyenlítésével esedékessé vált. Az alperes a temetési költséget csupán 2005. július 6-án fizette meg az I. r. felperesnek, így a Ptk.301. § (1) bekezdése alapján a teljesítésig terjedő időre köteles a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Ezzel kapcsolatosan az alperes a fellebbezési eljárásban a jogosult késedelmére hivatkozott (Ptk.303. § (3) bekezdése). Ilyen irányú tényelődést, hivatkozást azonban az elsőfokú eljárás során nem terjesztett elő, így ennek figyelembevételére és érdemi értékelésére a Pp.235. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések az ítélet tábla részére nem biztosítottak eljárásjogi lehetőséget.

A megyei bíróság az alperesi fellebbezéssel szemben a nem vagyoni kártérítés iránti igény alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, döntését mind a követelés jogalapja, mind pedig összecszerűsége tekintetében osztotta az ítélet tábla. A fellebbezésre figyelemmel csupán kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény megalapozott megállapításaira figyelemmel megfelelően értékelte, hogy az I. r. felperes testi

megbetegedései nem állnak okozati összefüggésben a perbeli balesettel, a pszichés állapotában azonban egyéb szervi sorsszerű megbetegedései mellett a baleset miatti trauma is részoki szerepet tölt be a depressziós hangulat időbeli elhúzódása tekintetében. A korábbi generalizált szorongás ugyanis a haláleset folytán felerősödött. Az elsőfokú bíróság arra is figyelemmel volt, hogy a megfelelő pszichés kezelés elmulasztásával az I. r. felperes a Ptk.340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségének nem tesz eleget, ezen mulasztása a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során az elsőfokú bíróság által megfelelő értékelést nyert.

A nem vagyoni kártérítési kötelezettség alapja a személyiségi jogsértés által okozott hátrány, érdeksérelem. Az I. r. felperesnek a vele élő fia elvesztése folytán, tehát a baleset következtében sérültek a személyiségi jogai, elsősorban a lelki egészséghez, tehát az egészséges élethez fűződő joga. A nem vagyoni kár mértékének meghatározása során a bíróság megfelelően figyelemmel volt a jogsértés súlyára, és a következmények súlyosságára, értékelte az I. r. felperes által elszenvedett pszichikai hátrányokat, a családi helyzetét, korát. Mindezen szempontok - annak figyelembevételével, hogy az I. r. felperes idős korára a vele egy háztartásban együtt élő támaszát veszítette el - egyaránt azt támasztják alá, hogy a személyiségi jogsértés által okozott nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges és arányos az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés mértéke, és egyben megfelel az ítélkezési gyakorlat egységességének, az egységes megítélés követelményének is.

Megalapozott ugyanakkor az alperesnek a II-III. és IV. r. felperesekkel szemben - az elsőfokú perköltséget érintően - előterjesztett fellebbezési kérelme. A II-III. és IV. r. felperesek az alperest fejenként 500.000.-Ft nem vagyoni kár megfizetésére kérték kötelezni. Keresetüket az elsőfokú bíróság elutasította (az elutasító rendelkezés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett), a pervesztes felek tehát a Pp.78. § (1) bekezdése folytán megfizetni tartoznak az alperesnek a pertárgy értéknek, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontjának figyelembevételével megállapított - az áfát is magában foglaló - 30.000-30.000.- Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget.

Az ítélőtábla a fentebb kifejtetteknek megfelelően a Pp.253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben, a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg.

Az ítéleti rendelkezések megváltoztatása folytán az I. r. felperes és az alperes viszonylatában megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya, ez pedig indokoltá tette az elsőfokú perköltség viselésére irányuló ítéleti rendelkezések részbeni megváltoztatását is.

A Pp.253. § (3) bekezdésének utolsó mondatára figyelemmel a bíróság a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett költség megfizetéséről a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozott. Ennek során az elsőfokú bíróságtól eltérően az ítélőtábla a pertárgy értékét az I. r. felperes járadékigénye tekintetében a Pp. 24. § (2) bekezdés a.) pontja alapján, az egyévi szolgáltatás értékében határozta meg.

Ennek figyelembevételével az I. r. felperes kereseti követelésének perértéke 3.787.311.-Ft, az I. r. felperes 20 %-ban minősül pernyertesnek, így követelheti az alperestől az arányos 45.400.-Ft feljegyzett kereseti illetéket. Az alperes által a mindösszesen 226.254.-Ft szakértői díj 20 %-át meghaladó mértékben előlegezett összeget (24.625.-Ft), valamint a

32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és a pernyertesség-pervesztesség aránya figyelembevételével megállapított - áfát is magában foglaló - 140.000.-Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget (mindösszesen tehát 164.625.-Ft-ot) az I. r. felperes köteles megfizetni az alperesnek. Az I. r. felperes költségmentességére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a fentieket meghaladóan feljegyzett kereseti illetéket és állam által előlegezett szakértői díjat az állam viseli.

Az alperes I.r. felperessel szembeni fellebbezésének értéke 888.536.-Ft volt, és a fellebbezés 12 %-ban vezetett eredményre. Ennek megfelelően az alperes az I. r. felperes javára 21.400.-Ft ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, míg az I. r. felperes az alperes javára 6.400.-Ft fellebbezési illetéket lenne köteles megfizetni, ezek beszámításával az ítélet tábla az alperest az I. r. felperes javára 15.000.-Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A II, III, IV. r. felperesekkel szembeni fellebbezés eredményre vezetett, ennek folytán a Pp.78. § (1) bekezdése alapján a II, III. és IV. r. felperesek kötelesek megfizetni az alperesnek az ügyvédi munkadíjból és a fellebbezésre lerótt illetékből álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet tábla észlelte, hogy az alperes az Illetéktörvény 46. § (1) bekezdésében foglaltakhoz képest - a Pp.24. § (2) bekezdés a.) pontjának figyelmen kívül hagyása folytán - több illetéket rótt le fellebbezésére, ezért annak visszatérítése iránt az Illetéktörvény 80. § (1) bekezdés g.) pontja és a 81. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Győr, 2011. június 6. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró